

К. Ю. Павліщук, Н. В. Христинич

Малі Кутища

МАЛІ КУТИЩА – село Калинівського району [Вінницької області](#). Підпорядк. Лемешів. сільс. раді. М. К. знаходяться за 50 км від обл. центру, за 30 км від райцентру та за бл. 3 км від Лемешівки. На Зх. проходить межа з с. Кустівці Хмільниц. р-ну Вінн. обл., на Пд. Сх. прилягає с. Великі Кутища Люлинец. сільс. ради Калинів. р-ну. На малокутищан. землях протікають притоки Південного Бугу – Постолова та Снивода. Пл. 1,49 км². За переписом насел. 2001, проживали 372; станом на 2018 – 308 осіб; переважно українці. М. К. уперше згадуються у писем. джерелах поч. 17 ст. Малокутищани брали участь у Визв. війні під проводом Б. Хмельницького. 1778 зведено дерев'яну церкву св. Дмитра, у 1930-х рр. її розібрали сільс. більшов. активісти. Після 2-го поділу Польщі 1793 – у складі Рос. імперії. 1797–1925 – село Поділ. губ.; 1796–1923 – Вінн. пов.; 1914–23 – Люлинец. волості. У 19 ст. – 1-й пол. 1910-х рр. – волос. центр. Від 1876 бл. 40 р. у М. К. душпастирював шурин і хранитель твор. спадщини поета 19 ст. С. Руданського – С. Комарницький (2007 відновлено його могилу та дружини, 2008 відкрито мемор. гранітні дошки). 1885 у Малокутищан. волості (26 сіл, зокрема й Лемешівка) було 1399 дворів, мешкали 15 033 особи (у М. – відповідно 93 і 669). Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. 1923–25 – село Вінн., 1925–30 – Бердичів. округ; від 1932 – Вінн. обл. 1923 з частин Острожец. і Люлинец. волостей утвор. Малокутищан. р-н, 24 села якого 1925 розділили між 4-ма р-нами (М. К. увійшли до Махнів. р-ну, що існував до 1962). У 1920-х рр. було 315 дворів, проживали понад 2 тис. осіб. Жит. потерпали від голодомору 1932–33 (померли понад 200 осіб), зазнали сталін. репресій. Від серед. липня 1941 до 8 березня 1944 – під нім.-фашист. окупацією. На фронтах 2-ї світової війни загинули понад 100 односельчан (є пам'ятник). Нині у М. – клуб і фельдшер.-акушер. пункт. Від 1999 функціонує Лемешів. Іоанно-Богослов. чол. монастир УПЦ МП з церквами апостола Іоанна Богослова, преподоб. Феодосія Печерського (надбрамна) та Різдва святителя Миколая. 2015 встановлено пам'ятний знак В. Липському, який загинув 29 травня 2014 у м. Слов'янськ під час боїв із сепаратистами т. зв. Донец. нар. республіки.

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Малі Кутища / К. Ю. Павліщук, Н. В. Христинич // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-65847>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).